

در گذشتگان

مردانه در منابر و مساجد خویش، نام اهل بیت را زنده گردانید و با تشکیل جلسات و نامه نگاری های فراوان با علمای شیعه در سایر مناطق آفریقا، آنان را به تشکیل یک مؤسسه فراگیر و هیئت تبلیغی، تشویق کرد با آن که در سال ۱۳۸۴ ق، در کنگره خوجه اثناعشریه آفریقا تشکیل این مؤسسه تصویب شد و در سال ۱۳۸۷ ق، در ادارات دولتی تانزانیا، مؤسسه «بلال مسلم میشن» به تصویب رسید و از آن پس این مؤسسه فحیم و ارزشمند در سایر کشورهای آفریقایی مانند: کنیا، نیجریه، غنا، موزامبیک، ماداگاسکار و جزایر تری نی داد به تصویب رسید و شمار فعالیت هایش افزایش یافت و موفق شد بیش از پنجاه هزار نفر را به مذهب تشیع رهنمون سازد و حدود ۲۰۰ کتاب (از جمله تفسیر المیزان و الغدیر) را به زبان های گوناگون منتشر نماید و ده ها مسجد، مدرسه، کتابخانه، حوزه علمیه، مهد کودک، خانه های مسکونی و درمانگاه بنا نهد و مجلات انگلیسی و سواحیلی را چاپ و نشر نماید.

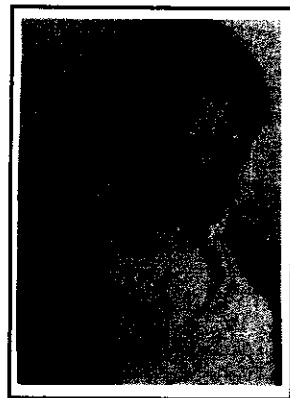
آن مرد بزرگ، عمرش را یکسره به تحقیق و تألیف و تبلیغ گذراندید و در هند و آفریقا، فعالیت های نمایانی نمود و یادگارهای ارزشمند از خود به جای نهاد. وی عضو هیئت منای «رابطة اهل البيت الاسلامية» در لندن، «بلال مسلم میشن» در آفریقا و «مجمع جهانی اهل بیت» در ایران بود و از تمام مراجع

فارسی را هم آموخت و درجه فخرالافاضل را دریافت کرد. استادانش در این زمان آقایان: پدرش (حاشیه، مختصر، شرایع)، شیخ محمد مصطفی جوهر (باب حادبعشر و مقامات حریری)، سید ظفر حسن رضوی (معالم، شرح لمعه، ریاض، قوانین، رسائل، نهج البلاغه و اصول کافی) و سید محمدرضی زنگی پوری (شرح تجرید، شرح هدایة الحکمة و عمادالاسلام) بودند، او در این مدت اغلب مدارک رسمی دولتی را از دانشگاه علیگره اخذ کرد و زبان های هفتگانه: عربی، فارسی، انگلیسی، اردو، هندی، گجراتی، سواحیلی را به خوبی فرا گرفت. آن گاه به تبلیغ دین و مذهب اهل بیت در بنارس و حسین کنج پرداخت و در شهر حسین کنج ساکن شد و در انجمن وظیفه سادات و مؤمنین و انجمن ترقی اردو به فعالیت پرداخت و مسجد جامع آن را بنیاد نهاد و در کویال پور، متولی اوقاف مسجد و حسینیه شهر بود و زمین های موقوفه را که دولت هند به تصرف خود درآورده بود، با تلاش فراوان از چنگ دولت خارج کرد و به وقف برگرداند.

در سال ۱۳۸۱ ق، به تانزانیا رفت و در مدت ۷ سال به تبلیغ تشیع - که در آن زمان اسمی و رسمی از آن در آن کشور به چشم نمی خورد - پرداخت و با قدمی استوار، به نشر معارف اهل بیت اقدام کرد و از همه مخالفت ها و مانع تراشی ها نهراسید و یکنه و

حجة الاسلام رضوی

استاد علامه حضرت حجة الاسلام والمسلمین حاج سید سعید اختر رضوی، یکی از مبلغین بزرگ اسلام و تشیع در قاره آفریقا و دانشمندی متعهد و درآشنا و مسؤول بود.

فقید سعید در اول ماه رجب ۱۳۴۵ ق، در یکی از روستاهای منطقه «بیهار» در شرق هند، در بیت علم و فضیلت زاده شد. پدرش عالم طبیب حاج سید ابوالحسن رضوی (۱۳۰۹-۱۳۹۴ ق) یکی از روحانیان معروف و خوش فکر منطقه بود که چند مدرسه را در شهر عظیم آباد اداره می کرد و به وظائف روحانی خویش هم می پرداخت. سید سعید اختر، نخست تحصیلات مقدماتی را نزد پدرش آموخت و پس از چندی در سال ۱۳۶۰ ق، به مدرسه جامع العلوم جوادیه در بنارس رفت و تا سال ۱۳۶۵ ق در آنجا اقامت گزید و سطوح عالی و زبان های اردو، انگلیسی و

تقلید گذشته و حال قم و نجف اشرف، اجازه حسیه داشت و در راه تبلیغ دین به اکثر کشورهای آسیا، اروپا، آمریکا و آفریقا سفر کرد و آرام و قرار نداشت. از او بیش از ۴۰ تالیف به زبان های انگلیسی و سواحیلی بر جای مانده و به زبان های دیگر نیز ترجمه شده است) که برخی از آن ها عبارتند از:

۱. رسائل (البداء، التقیة، مسألة تحریف القرآن)
۲. الحجاب
۳. الاسلام
۴. معنى التشیع و بدعه
۵. كشف فتنة الوهابية
۶. فرق الشيعة
۷. مصونية القرآن عن التحريف
۸. محمد (ص) هو آخر الانبياء
۹. يوم القيامة
۱۰. النظام العائلي في الاسلام
۱۱. منشور الحقوق (شرح رساله حقوق امام سجاد)
۱۲. حرمة لحم الخنزير
۱۳. مبادئ دروس الاسلام
۱۴. ما لا يد منه للمسلم ان يعرف ويعتقد
۱۵. ماهي الحاجة الى الدين
۱۶. ترجمه تفسیر المیزان (انگلیسی)
۱۷. اله الاسلام
۱۸. العدل الالهی
۱۹. النبى الاقدس والنبوة
۲۰. الامامة.

او، پس از ۴۳ سال اقامت در تانزانیا و در ۷۸ سالگی، در روز پنجشنبه ۳۰ خرداد ۱۳۸۱ ش (۸ ربیع الثانی ۱۴۲۳ ق) در دارالاسلام درگذشت و پیکر پاکش در روز دهم ربیع الثانی، پس از تشییع باشکوه و نماز فرزندش حجة الاسلام سید محمد رضوی، در قبرستان شیعیان به خاک سپرده شد و در غم فقدانش پیام های تسلیت فراوان از سوی: مقام معظم رهبری، مراجع معظم تقلید، مجامع فرهنگی و مذهبی جهان تشییع صادر شد و برای بزرگداشت مقام علمی اش، مجالس متعدد در کشورهای گوناگون برگزار گردید.

◀ استاد احمد بیرشک

مترجم و ریاضیدان نامی، استاد احمد بی رشک، یکی از مفاخر علمی کشور به شمار می رفت. وی در ۴ بهمن ۱۲۸۵ ش (۱۳۲۴ ق) در تهران زاده شد. نزد پدرش خواندن و نوشتن و قدری از زبان فرانسه را فراگرفت، سپس در سال ۱۲۹۶ ش به مشهد مقدس رفت و در مدرسه ابتدایی احمدیه مشغول تحصیل شد و در سال ۱۳۰۰ ش (۱۳۴۰ ق) به تهران آمد و در مدرسه «آلیانس فرانسه» به تحصیل ادامه داد و زبان فرانسه را به خوبی فراگرفت و از همان آغاز به ترجمه کتاب های فرانسوی مشغول شد. در ۱۳۵۴ ق از دانشسرای عالی معلمان فارغ التحصیل شد و از آن جا لیسانس ریاضیات دریافت کرد. سپس در رشته معماری دانشکده هنرهای زیبا به تدریس هندسه و ریاضیات پرداخت و این، مدت ۱۹ سال (۱۳۲۴-۱۳۴۳ ش) به طول انجامید. او در طول زندگی اش سمت های متعدد همچون: معاون وزیر آموزش و پرورش، بانی و معلم گروه فرهنگی هدف و رئیس کارگزینی دانشگاه و وزارت فرهنگ، را بر عهده داشت.

وی به شایستگی لقب «پدر ریاضیات ایران» را داشت و از سوی وزارت علوم، از او تقدیر به عمل آمد و در واپسین ماه های عمرش، جزو مفاخر فرهنگی و «چهره های ماندگار» از سوی سیمای جمهوری اسلامی ایران معرفی گردید. یکی از کارهای ارزنده و ماندنی اش تدوین «زندگینامه علمی دانشوران» می باشد، که دائرةالمعارفی از زندگی علمای فنون اسلامی است و دیگر، کتاب «گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله» است که تواریخ سه گانه شمسی، قمری و میلادی را با هم تطبیق نموده است.

برخی از آثارش عبارتند از:

الف. داستان ها:

۱. آقا و نوکر
۲. پهلوان شیرافکن
۳. مردی که طلا می سازد
۴. شش روز در زیر دریا
۵. پنجه فیل
۶. تاجر ونیزی
- ب. تاریخ و زندگینامه
۱. آن باسیس-یونان-
۲. تاریخ عمومی آفریقا
۳. سلطنت قباد و ظهور مزدک (نوشته: آمانوئل کریستنسن)
۴. شناخت ژاپن
۵. زندگینامه برتراند راسل به قلم خودش (نوشته: راسل)
۶. انیشتین (نوشته جرمی برناشتاین)
۷. زندگینامه علمی دانشوران (۱۰ جلد-با همکاری احمد آرام و فاضل لاریجانی)
۸. خلاصه زندگی علمی دانشوران
۹. سباستوپول
۱۰. یادنامه ایرج جهانشاهی قاجار
- ج. ریاضیات و هندسه:
۱. یک، دو، سه ... بی نهایت (ترجمه کتاب جورج گاموف)
۲. هندسه و رسم
۳. هندسه نااقیلمی
۴. هندسه مقدماتی
۵. هندسه مسطحه
۶. هندسه لباچفسکی
۷. هندسه فضایی
۸. هندسه رقمی و تریسمی
۹. هندسه (با همکاری محمدطاهر معیری)
۱۰. فلسفه ریاضی
۱۱. اصول مناظر و مرایا: پرسپکتیو
۱۲. جبر
۱۳. جدول های لگاریتم
۱۴. حساب (با همکاری باقر نحوی)
۱۵. حساب و دفترداری
۱۶. حساب و هندسه
۱۷. خلاصه ریاضیات متوسطه (با همکاری انواری)
۱۸. ریاضیات نوین (نوشته رنه بزار)
۱۹. فلسفه ریاضی (نوشته: بارکر استیفن)
۲۰. مثلثات
۲۱. جهان و انیشتین
۲۲. ریاضیات برای خانم ها

د. موضوعات دیگر:

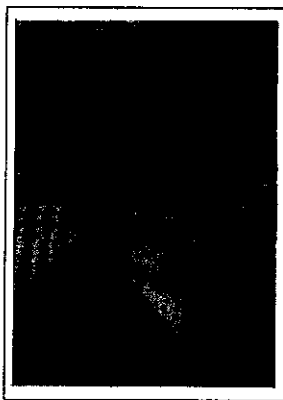
۱. آموزش در جریان پیشرفت (نوشته پایولو فریره)
۲. آموزش ستمدیدگان
۳. آموزش و پرورش برای آزادی
۴. از ایوان ایلچ
۵. پرسش و پاسخ (از زمین و آسمان و گیاهان و انسان)
۶. رهبر علم (ترجمه کتاب ایزاک آسیموف)
۷. سرگذشت علم (ترجمه کتاب جورج سارتون) - بهترین ترجمه سال ۱۳۳۳ ش شد.
۸. علم و زندگی (با همکاری رضا قلی زاده و نوروزیان)
۹. علم قدیم و تمدن جدید
۱۰. فرض و اسطوره در فیزیک نظری (با همکاری رضا منصوری، ترجمه از کتاب هرمان باندی)
۱۱. فرهنگ اندیشه نو (ترجمه کتاب آلن بولاک)
۱۲. فرهنگ علم (ترجمه کتاب آلن آیزاکس)
۱۳. کتاب هایی که دنیا را تغییر داد (نوشته: روبرت دوتر)
۱۴. کمون پاریس
۱۵. گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله
۱۶. مجموعه خرد
۱۷. مجموعه علمی جهان
۱۸. مدرسه زدایی
۱۹. میراث ایران (با همکاری بهاءالدین بازارگاد و محمد معین)
۲۰. و الترشناس (نوشته مویاسان)
۲۱. ربنون های زیردیا

وی، پس از عمری تحقیق و پژوهش، سرانجام در اوایل سال ۱۳۸۱ ش در ۹۵ سالگی درگذشت و در سوک فقدانش، از سوی مقامات علمی و سیاسی کشور پیام های تسلیت متعدد صادر و یاد و نامش گرمای داشته شد.

*

◁ آیه الله مرعشی

فقیه معظم حضرت آیه الله حاج سید کاظم اخوان مرعشی، یکی از علمای مشهور مشهد مقدس به شمار می رفت.

معظم له در نیمه شعبان المعظم ۱۳۳۷ ق - توأم با برادرش آیه الله حاج سید مهدی مرعشی - در نجف اشرفیت علم و فضیلت زاده شد. پدرش آیه الله حاج سید محمدرضا مرعشی رفسنجان (۱۲۸۶-۱۳۴۲ ق) از شاگردان آیات عظام: آخوند خراسانی، سید محمدکاظم یزدی و شریعت اصفهانی و از علما و اساتید حوزه نجف و مادرش صبیحه محترمه حکیم و طبیب مشهور سید اسدالله شیرازی (برادر میرزای شیرازی) بود.

وی پنج ساله بود که پدر از دست داد و پس از آن در سال ۱۳۴۷ ق، به رفسنجان آمد و دروس مقدماتی را آموخت و سپس در سال ۱۳۵۳ ق به قم آمد و ادبیات و سطوح را نزد اساتیدی چون: آیه الله مرعشی نجفی و ادیب تهرانی فرا گرفت و پس از آن به درس های آیات عظام: حجت کوهکمری، سید محمدتقی خوانساری، امام خمینی و بیش از همه به درس های آیه الله العظمی بروجردی - و چندی هم در کاشان به درس آیه الله میر سید علی یربلی کاشانی - حاضر شد و مبانی علمی اش را استوار ساخت و مورد توجه اساتیدش قرار گرفت.

در سال ۱۳۷۰ ق به نجف اشرف مهاجرت کرد و به تدریس سطوح عالی و تحصیل در محضر فقهی آیه الله سید عبدالهادی شیرازی

(ابوالزوجه محترمشان) اشتغال داشت و در آن جا، در شمار یکی از اساتید مشهور درآمد. در سال ۱۳۹۲ ق، به قم آمد و به تدریس فقه و اصول پرداخت و در سال ۱۳۹۴ ق، به عزم مجاورت مرقد حضرت ثامن الائمه (ع) به مشهد مقدس مهاجرت کرد و به تألیف و تدریس و افتاء و اقامه جماعت پرداخت.

معظم له، در اوجگیری نهضت اسلامی مردم مشهد بر علیه رژیم پهلوی نقش اساسی داشت و خسانه اش کسانون رایزنی ها و تصمیم گیری ها بود و در شکستن محاصره بیمارستان امام رضا (ع)، مردانه اقدام نمود و پس از پیروزی انقلاب هم، چند بار به جبهه های نبرد حق علیه باطل شتافت و در تقویت روحیه رزمندگان اسلام، تلاش فراوان نمود.

برخی از آثارش عبارتند از:

۱. توضیح المسائل
 ۲. مناسک حج
 ۳. حاشیه بر عروة الوثقی
 ۴. حاشیه بر وسیلة النجاة
 ۵. شرح عروة الوثقی
 ۶. تقریرات درس فقه آیه الله بروجردی
- آن فقیه بزرگوار، در ۸۵ سالگی، در روز دوشنبه ۲۷ ربیع الثانی ۱۴۲۳ ق بدرود حیات گفت و پیکر پاکش با حضور هزاران نفر از علما و مردم مشهد تشییع و پس از نماز برادرش آیه الله سید مهدی مرعشی بر آن، در دارالزهد حرم مطهر امام رضا (ع) به خاک سپرده شد. در غم فقدانش، پیام تسلیتی از سوی مقام معظم رهبری صادر شد.

*

◁ حجة الاسلام نائینی

حضرت مستطاب حجة الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمدحسن نائینی، یکی از خطبای مشهور عرب به شمار بود. فقیه سعید در سال ۱۳۴۰ ق (۱۳۰۰ ش) در کربلا زاده شد. پدرش معلم قرآن و دارای مکتبخانه بود، که فرزندش را پس از نوجوانی به تحصیل علوم دینی تشویق

نمود و او هم در حوزه علمیه کربلا به فراگیری علوم حوزوی نزد حضرات آقایان: شیخ علی معرفت، شیخ محمد طهرانی، سید مصطفی شیرازی، و سید عبدالله خوبی و دیگران پرداخت، و خارج فقه و اصول را هم نزد آیه الله شیخ محمدرضا جرقویه اصفهانی تلمذ کرد. سپس رشته وعظ و خطابه را برگزید و سالیان فراوان در ایران و عراق و کویت و کشورهای عربی به ارشاد مؤمنان و دفاع از مکتب اهل بیت (ع) پرداخت و در کنار آن، به تألیف کتب متعدد و بنیاد مدارس حسینه (در کربلا) و حسینه (در قم) و کمک به ساختمان مساجد و مدارس و کتابخانه ها پرداخت. از دیگر فعالیت های اجتماعی اش کمک به نیازمندان و یاری جوانان در امر ازدواج (از طریق کانون های خیریه) و احیای مجالس اهل بیت در منزل خود و خویشان و دوستانش بود. وی در حمایت از انقلاب اسلامی و

نظام جمهوری اسلامی از هیچ کوششی در کویت فروگذار نکرد و بارها در این راستا سخنرانی کرد، در سفارت ایران حضور دائم و مستمر داشت و از راهنمایی مسؤلان و مراجعه کنندگان دریغ نداشت و در جریان جنگ تحمیلی کمک های نقدی و غیر نقدی فراوان گرد آورد و همراه خویش به جبهه های نبرد انتقال داد تا سرانجام منجر به دستگیری وی و تبعیدش به ایران گردید.

آثار وی عبارتند از:

۱۸. المتعة من متطلباب العصر
 ۱۹. اغتنم الفرصة
 ۲۰. يوم عيد الفطر، يوم توزيع الجوائز
 ۲۱. اقرأ وصايا لقمان
 ۲۲. الدعاء سلاح المؤمن
 ۲۳. هدية الزائرين
 ۲۴. ادعية الحج
 ۲۵. روائع مختارة من الحج
 ۲۶. برگزیده ای از ویژگی های حج
 ۲۷. علی ضفاف القلوب
 ۲۸. الماثور فی زیارة اهل القبور
 ۲۹. سنابل الحكمة (كشكول)
 ۳۰. قصص الحلم والغضب
 ۳۱. الانسان فی ظل الاخلاق
 ۳۲. اعرف كيف تعيش؟
 ۳۳. حکم و مواعظ
 ۳۴. شمه ای از جرائم حزب بعث عراق
 ۳۵. الفرائض اليومية
 ۳۶. اعمال شهر رمضان
- سرانجام آن روحانی خدمتگذار در ۸۱ سالگی، در سی ام صفر ۱۴۲۳ ق (۱۳۸۱) در پایان مجلس عزای اهل بیت - که در خانه اش برگزار بود - بدرود حیات گفت و پس از تشییع و نماز آیه الله محمد هادی معرفت بر پیکر پاکش، در قبرستان بقیع (قم) به خاک سپرده شد.
- ناصرالدین انصاری قمی

*

۱. العترة فی القرآن والسنة
۲. علی (ع) و فضائله من الصحاح الستة
۳. علی (ع) و فضائله من كتاب العقد الفريد
۴. فاطمة الزهراء أم الائمة و سيدة النساء
۵. هل تعرف الامام الحسن؟
۶. مولد السبط الامام الحسن
۷. الامام الحسين ملتقى المكرامات
۸. حسين (ع) شهيد حق و عدالت
۹. الكلمات الدرر للمعصومين الاربعة عشر
۱۰. الاسلام و حقوق الوالدين
۱۱. السؤال فی الاسلام
۱۲. زنابویی از دیدگاه اسلام
۱۳. تعالیم الاسلام فی الزواج
۱۴. الارشاد لمن طلب الرشاد
۱۵. مختصر حقائق الصوم
۱۶. افض حوائج الناس
۱۷. الصلاة عمود الدين

فرهنگی

لورنس الول - ساتن ایران شناس ایران دوست

زنده یاد پروفیسور لورنس پل الول - ساتن L. P. Elwell - Sutton (۱۹۱۲-۱۹۸۴ میلادی) استاد فقیذ زبان و ادبیات فارسی و رئیس بخش مطالعات ایران شناسی دانشگاه ادینبورا Edinburgh مرکز ایالت اسکاتلند در شمال کشور انگلیس بود که من دوساله پایانی عمر

دانشجویان ایرانی زیادی مانند مرحوم دکتر احمد طاهری عراقی در آنجا درس خواندند و هم استادان برجسته ای در اسلام شناسی داشت که نامورترین ایشان ویلیام مونتگمری وات W. Montgomery - Watt رئیس پیشین بخش عربی و اسلام شناسی آن دانشگاه بود که کتاب معروف او را (با عنوان «آن عظمت که اسلام داشت»، چاپ لندن، ۱۹۷۴) من قبل از انقلاب در مجله وحید مخصوصاً از جهت

او را دریافتم. شهر ادینبورا که فرانسوی ها و آلمانی ها آن را ادینبورگ و عرب ها ادینبورغ تلفظ و کتابت می کنند، یکی از زیباترین و بهترین شهرهای انگلیسی زبان جهان و فستیوال هنر سالیانه آن در تابستان ها معروف ترین فستیوال هنر جهان است. دانشگاه معروف و معتبر این شهر نیز از قدیم بخش عربی و فارسی و اسلام شناسی و ایران شناسی فعالی داشته است. چنان که هم